

'47 nuchter de balans op van wat in en met Indonesië was bereikt, dan was deze uitgesproken negatief.

Jonkman, de eerst verantwoordelijke minister, deed dat op 12 september in een voor Beel bestemde aantekening.¹

Hij begon met er op te wijzen dat de propaganda rond het begrip 'politieele actie' geen succes had gehad:

'Wij misrekenden ons daarbij politiek: 'internationaal' omdat de publieke opinie der wereld, en de Veiligheidsraad met name, het toch als een oorlog beschouwden, en 'Indonesisch' omdat de Republiek zich toch als in oorlog en als aangevallen en als in zijn bestaan bedreigd gedroeg. Een en ander niet ten onrechte.'

Dan waren 'de eisen der militaire acties onderschat':

'De territoriale doelen zijn te uitgebreid gebleken. Bali is ontbloot moeten worden²; Madoera, Oost- en West-Java zijn slechts zwak of niet (deel Madoera en Oost-Preanger) bezet geworden; de vijand werd ook in het bezette gebied niet onschadelijk gemaakt; hij kan op zeer veel plaatsen de bevolking en onze troepen blijven bedreigen.'

Voorts had de Eerste Politieele Actie in Indië rampspoed gebracht over enkele bevolkingsgroepen:

'De verliezen aan lijf en goed der Chinezen, der Indische Nederlanders, der medewerkende Indonesiërs en de verliezen aan z.g. verschroeide aarde-politiek zijn ernstiger dan werd verwacht en zijn goeddeels (hoe misdadig ook) een gevolg onzer actie.'

Méér nog:

'De internationale reacties en de actie van de Republiek in het buitenland zijn onderschat.

De onder Indonesiërs ontketende hartstochten en de afwijzende houding van vele intellectuelen hebben wij onderschat, evenals de bekwaamheid der Republiek tot intimidatie en valse propaganda.

Het wordt alles te kostbaar en aflossing der krijgsmacht wordt er door bemoeilijkt.

Enz.!!'

¹ Tekst: *NIB*, dl. XI, p. 86 e.v. ² De daar gelegerde troepen waren naar Oost-Java en Madoera overgebracht.